

Euskal Babel

ARLOA:
Euskara
GAIA:
Euskal Herriko gaur egungo hizkuntza aniztasuna
MAILA:
DBH 1-2-3-4
SAIO KOPURUA:
8 saio

AZKEN XEDEA:
Gaur egun Euskal Herrian dugun aniztasuna erakutsi eta eleaniztasunarekiko jarrera baikorra sustatu. Euskararen normalizazio prozesua, eleaniztasunarekiko errespetuarekin bideratu behar dela erakutsi eta bide horretan, euskara abiapuntu izango duen oinarritzko hiztegi eleaniztuna osatu.
LANDUKO DIREN OINARRIZKO KONPETENTZIAK
KONPETENTZIA OROKORRAK: 1. Ikasten ikasteko konpetentzia: Pentsatzen eta ikasten jakitea. 2. Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia, eta teknologia digital eta mediatikoa erabiltzeko konpetentzia: Komunikatzen jakitea. 3. Gizarterako eta herritartasunerako konpetentzia: Elkarrekin bizitzen jakitea 4. Norberaren autonomiarako konpetentzia: Izaten jakitea. 5. Norberaren autonomiarako eta ekimenerako konpetentzia: Ekimenez jokatzeko jakitea. ZE HAR KONPETENTZIAK: 1. Hizkuntza komunikaziorako konpetentzia: Hizkuntzak eta Literatura. 2. Teknologiarako konpetentzia: Teknologia. 3. Arterako konpetentzia: Plastika eta ikus entzunezko adierazpena. 4. Gizarterako eta herritartasunerako konpetentzia: Gizarte zientziak.
HELBURU DIDAKTIKOAK:
1., 2., 4., 6. eta 8. helburuak

JARDUEREN SEKUENTZIA:**EGOERA KOMUNIKATIBOAREN AURKEZPENA**

1. JARDUERA: AURKEZPENA

TESTUINGURATZEA

2. JARDUERA: NONDIK DATOZ EUSKAL HERRIRA?

3. JARDUERA: NONGOAK DIRA GURE HERRIKO ETORKINAK? ZER HITZ EGITEN DUTE?

4. JARDUERA: JATORRI ETA HIZKUNTZA DESBERDINEN MAPA

GARAPEN FASEA

5. JARDUERA: HIZTEGI BILA

6. JARDUERA: HIZKUNTZA BAKARRA ALA ANIZTASUNA?

7. JARDUERA: ALFABETOEN MUNDUA

8. JARDUERA: ZENBAT HIZKUNTZA DAKIZKIGU GELAN / ESKOLAN?

9. JARDUERA: ZER JARRERA DUTE EUSKARAREKIKO?

GAUZATZE FASEA

10. JARDUERA: HIZTEGIAREN OSAGAIK ZEHAZTEN

11. JARDUERA: ATZERA BEGIRAKOA

12. JARDUERA: HIZTEGIA OSATZEN

XEDEA GAUZATZEA

13. JARDUERA: HIZTEGIA KALERATZEA ETA AURKEZPENA

EBALUAZIOA

14. JARDUERA: LANEN EBALUAZIOA

EGOERA KOMUNIKATIBOAREN AURKEZPENA

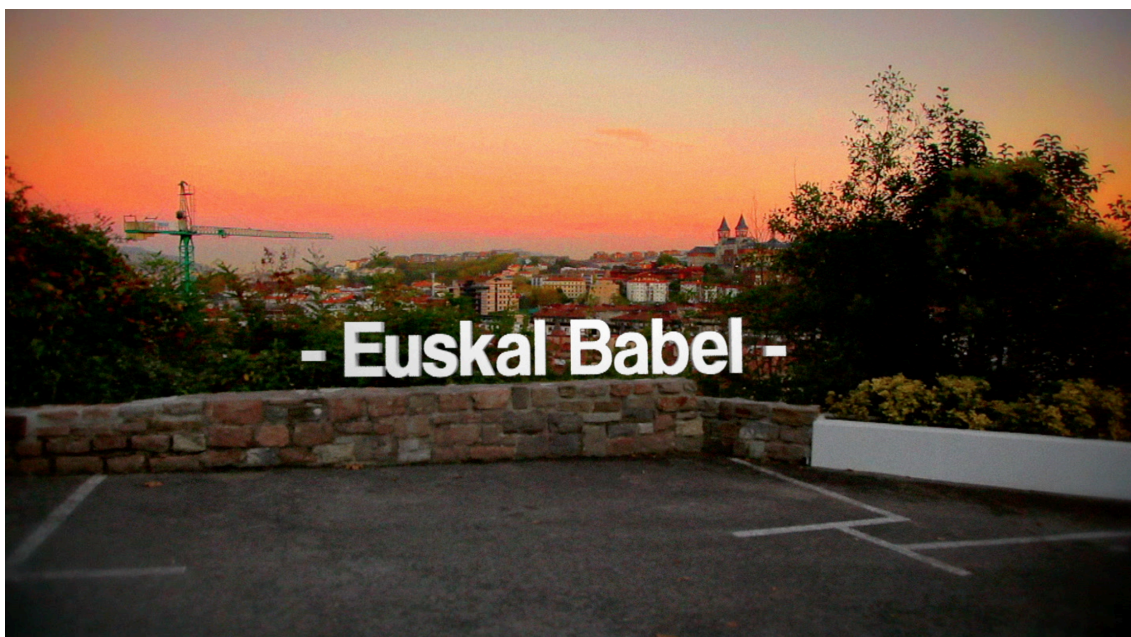
1. JARDUERA: AURKEZPENA

Sekuentzia honetako aztergaia Euskal Herrian gaur egun bizi dugun hizkuntza aniztasuna izango da.

XXI. mendean ezagutzen ari garen migrazio fenomenoak izango ditugu hizpide nagusi, eta bereziki, gure inguruan, eta Euskal Herrian oro har, bizi diren etorkinak nondik datozen eta zein hizkuntza darabiltzaten aztertuko dugu.

Sekuentzia honen helburua, eskolako hizkuntzen oinarritzko hiztegia osatzea izango da. Hiztegia, liburuxka formatoan osatuko da eta ondoren, eskolako webgunean zintzilikatuko da.

Gaian sartzeko aurkezpen bideo bat ikusiko dugu:

TESTUINGURATZEA

2. JARDUERA: NONDIK DATOZ EUSKAL HERRIRA?

Lehenik eta behin, azken urteotan Euskal Herrira iritsi diren etorkinak nondik etorri diren jakingo dugu. Horretarako bideo bat ikusiko dugu.

Bideoa ikusi ondoren, talde handian galdera hauek erantzun beharko dituzte:

- Bideoan aipatu diren datuak eta proportzioak espero zenituzten edo harritu egin zaituztete?
- Bat datoz zuen inguruan ikusten duzuenarekin? Zeintzuk dira desberdintasunak?

3. JARDUERA: NONGOAK DIRA GURE HERRIKO ETORKINAK? ZER HITZ EGITEN DUTE?

Euskal Herriko datu orokorrak ikusi ondoren, bizi garen herrira hurbilduko gara eta bertan bizi diren etorkinen inguruan dugun informazioa partekatuko dugu gelan.

Hasteko, berriemaileen bideoa ikusiko dugu. Ea beraiek zer informazio ematen diguten.

Bideoa ikusi ondoren, ikasleek herriko etorkinen inguruan dituzten pertzeptzioak eta ezagupenak erabili beharko dituzte galdera hauen inguruan:

- Nongoak dira –zein herrialdeetakoak- azken urteotan gure herrira etorri diren etorkinak?
- Zein hizkuntzatan hitz egiten dute?

Orri birakariaren egitura erabiliz gauzatuko da jarduera. Erabili lan-koadernoko txantiloia erantzunak biltzeko.

Taldekideetako bat hasiko da bere inguruko etorkinak zein herrialdeetatik datozen zerrendatzen eta hauek hitz egiten dituzten hizkuntzekin fitxa betetzen. Ondoren, orden zehatza jarraituz (erloju orratzen noranzkoa, adibidez) hurrengo taldekideak jarraituko du, honela, taldekide guztiek duten informazioarekin taula bete arte.

Garrantzitsua da ondo bereiztea zein hizkuntza identifikatzen ditugun izen eta guzti, eta zein kasutan ez dakigun hizkuntzaren izena.

Azkenik, Euskal Herrian bizi diren 4 etorkinen jatorria eta hitz egiten dituzten hizkuntzak ezagutuko ditugu bideoan.

4. JARDUERA: JATORRI ETA HIZKUNTZA DESBERDINEN MAPA

Talde txikitako lana amaitu ondoren, bozeramaileek talde bakoitzaren ondorioak azalduko dituzte talde handian. Batzuen eta besteen erantzunen artean desberdintasunak baleude, pertzeptzio edo ikuspegi desberdin horien arrazoia zein izan daitekeen aztertuko da. Horretarako ahozko azalpenak emateko gidaz baliatu daitezke.

Ondoren, talde desberdinetan bildutako informazioa bateratuko dute, herriko etorkinen jatorri eta hizkuntza desberdinen mapa osatzeko. Horretarako lan-koadernoan dagoen munduko mapa erabiliko dute eta jatorriak eta hizkuntzak bertan markatu.

Ondoren, Xabier Aierdiren bideoa ikusiko dugu.

**Euskal Herrian 100 hizkuntza
baina gehiago hitz egiten dira**

Bideoa ikusi eta gero, talde handian ondorio orokorrak aterako dira eta hizkuntzen zerrenda aztertuko da:

- o Identifikatu ditugun hizkuntzen ezaugarri nagusiak aipa daitezke (Wikipediaren bidez, esate baterako): non hitz egiten diren, zenbat hiztun dituzten, etab.
- o Identifikatu ez ditugunak zeintzuk izan daitezkeen aztertzen saia gaitezke.

GARAPEN FASEA

5. JARDUERA: HIZTEGI BILA

Sekuentzia honen helburua hiztegi bat osatzea denez, ahalik eta hizkuntza gehienetako hiztegiak bilduko ditugu.

Aurrena, eskolan arakatuko dugu. Hizkuntza bakoitzeko hiztegi bana bilduko dugu, eta hor ohartuko gara gure eskolaren “eleaniztasun” maila noraino iristen den.

Etxean ere galde dezakete ea zein hizkuntzatako hiztegiak dauden eta eskolan ez dauden hizkuntzetakoak agertzen badira, egun batzuetarako eskolara eraman.

Hizkuntza gehiagotara iritsi ahal izateko, Interneten arakatuko dugu eta helbideak jasoko ditugu lan-koadernoan, sekuentziaren bukaeran Txuletariora osatzeko.

6. JARDUERA: HIZKUNTZA BAKARRA ALA ANIZTASUNA?

Munduan zabaldurik dauden bi ikuspegi hauen inguruko eztabaida piztu baino lehen gaiaren inguruko kale-inkestaren bideoa ikusiko dugu.

Bideoa ikusi ondoren, talde handian eztabaidatuko dugu. Eztabaida irekia izango da eta ahoz landuko dugu, ikasle guztien parte hartzea sustatuz.

Hizkuntza bakarraren eta hizkuntza aniztasuna izatearen abantailak eta desabantailak formulatu behar dira, (irakasleak arbelean idatz ditzake) eta ondoren, ikasle bakoitzak, zeren alde dagoen aipatuko du eta zergatik.

Hizkuntza bakarraren aldeko hautua egiten dutenek hizkuntza hori zein izango litzatekeen eta zergatik zehaztu beharko dute. Iritziak emateko gidaz baliatu daitezke ikasleak.

7. JARDUERA: ALFABETOEN MUNDUA

Hiztegia egiterakoan, berehala egingo dugu topo alfabeto desberdinekin.

Jarduera honetan ikasleek munduan diren alfabeto desberdinen berri jasoko dute. (latindarra, greziarra, zirilikoa, txinatarra, japoniarra, arabiarra...)

Hasteko, sarean bilatu beharko dute munduan erabiltzen diren alfabeto desberdinen inguruko informazioa. (Wikipedian aurki dezakete)

Ondoren, “Ongi etorri” bezalako esamolde bat, alfabeto desberdinetan idatzi beharko dute, eta zerrenda bat osatu, hizkuntzak eta alfabetoak identifikatuz. Irakasleak Omniglot erakundearen web-ean aurki ditzake edo Googlen itzultzailea erabiliz.

<http://www.omniglot.com/language/phrases/welcome.htm>

<https://translate.google.com/>

Ikasleek lan-koadernoan duten fitxa erabiliko dute datuak biltzeko.

Era honetako taula bat osa daiteke:

“Ongi etorri” hainbat alfabetotan			
Alfabetoa	Hizkuntza	Idatzi	Ahoskatu
Errusiera	Zirilikoa	Добро пожаловать	Dobro pažálovat
Txinera (Mandarinera)	Txinatarra	欢迎光临	Huānyíng guānglín

Talde txikitan saiatuko dira aurrena eta ondoren emaitzak gela osoan partekatuko dituzte. Nahi izanez gero, talde bakoitzari kontinente bat eman dakioke.

8. JARDUERA: ZENBAT HIZKUNTZA DAKIZKIGU GELAN / ESKOLAN?

Galdera honi erantzuna emateko, ikasleek, talde txikitan banatuta, honako fitxa hau bete beharko dute:

		Dakizkizun hizkuntzak (azpiko laukietan zerrendatu)				
Non ikasi duzu?	Etxean					
	Eskolan					
	Beste nonbait (Non?)					
Zein mailatan menperatzen duzu?	Pixka bat ulertzen dut, baina ez dakit hitz egiten					
	Nahikoa ulertzen dut eta zerbait hitz egin, baina ez ondo					
	Ez dut arazorik ulertzeko eta hitz egiteko					

Taldeko idazkaria arduratuko da bere taldekideei galderak eginez, bakoitzari dagokion taula osatzeaz. Denek erantzun dutenean, taldeko hizkuntzen zerrenda osatuko dute, 3 multzotan banatuta: etxean ikasitakoak, eskolan ikasitakoak edo beste nonbait ikasitakoak.

Lan-koadernoko taula bete eta gero, talde bakoitzeko bozeramaileak bere taldean atera diren hizkuntzen berri emango du, berauek bi multzotan banatuta:

- Gelakideen etxeko hizkuntzak.
- Gelakideek ikasitako hizkuntzak (eskolan edo beste nonbait).

Informazioa emateko aintzat hartu ahozko azalpenak emateko gida.

Gelan hizkuntza kopuru txikia osatuko balitz, maila bereko beste geletako hizkuntzen berri jaso daiteke, edo eskolako beste mailetakoko ikasleena, hizkuntza kopuru minimo bat jaso arte (10 bat hizkuntza desberdin).

Bukatzeko, talde txikitan ondorio orokorrak aterako dituzte. Irakasleak, gelan azaldu diren hizkuntzak taldeen artean banatuko ditu eta talde bakoitzak, horien inguruko oinarritzko informazioa osatuko du:

- Aurretik ba ote zenuten hizkuntza horien berri.

- Non hitz egiten diren.
- Zenbat hitzun dituzten.
- Zein hizkuntza familiatakoa den.
- Hizkuntza horretan ezaguna den zerbait edo norbait...
- Bestelako datu deigarriren bat.

9. JARDUERA: ZER JARRERA DUTE EUSKARAREKIKO?

Sekuentzia guztian zehar etorkinez jardun dugu, baina, oraindik ez dakigu beraiek nolako jarrera duten euskararekiko, zer nolako bizipenak izan dituzten gure hizkuntzarekin, edo nola eta zergatik hurbildu diren euskarara.

Gernikako ikasleen bideoa ikusiz emango diogu hasiera hausnarketa honi.

Bizipen horiek entzun eta gero, gelako etorkinek edo etorkinen seme-alabek beren esperientzia konta dezakete beste ikasleen aurrean. Gelan etorkinik ez balego ikastetxeko beste etorkinen bat gonbidatu liteke gelara, bere istorioa konta dezan.

Interesgarria izan liteke, haurrekin batera, guraso etorkinen batek edo bik ere beraien bizi-esperientziak partekatzea gelako haurrekin.

Jarduerari amaiera emateko Eskoriatzako Yuli Vargasen testigantza bideoa ikusiko dugu.

Bideoa ikusi ondoren, eta talde handian, Yuli Vargasen hitzetatik zer azpimarratuko luketen komentatu dezakete.

GAUZATZE FASEA

10. JARDUERA: HIZTEGIAREN OSAGAIK ZEHAZTEN

Hiztegiaren elementu desberdinak zehaztu behar dira. Horretarako, aditu taldeak sortuko ditugu (Jigsaw, Puzzle, edo Buru-hausgarri gisa ezagutzen den teknika erabiliz). Talde txikitako partaide bakoitza aditu talde batean elkartuko da, eta talde horri egokitu zaion lanean ariko da.

Aditu talde bakoitzak bere eginbeharra izango du:

DISEINU TALDEA:

Hauen lana izango da, hiztegiaren formatoa, tamaina eta orri-kopurua definitzea eta zenbat kopia eta nola egingo diren erabakitzea.

Baita azala diseinatzea eta beharko diren irudi, argazki edo grafikoak aukeratu edo diseinatzea.

KOMUNIKAZIO TALDEA:

Hiztegiak eramango duen sarrera, edukien inguruko azalpenak eta berau erabiltzeko oharrak idatziko dituzte.

Talde hau, hiztegiaren aurkezpenaz ere arduratuko da: non, noiz eta nori zuzendu aurkezpena pentsatu beharko dute. Baita albisteak idazteaz eta webguneko sarreraz ere.

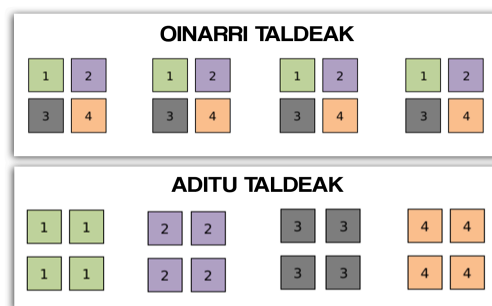
EDUKIEN TALDEA:

Talde honek erabaki beharko du, hiztegiaren edukiak nola antolatuko diren, zein hizkuntza izango diren, zein hitz eta esamolde itzuli beharko diren eta berauek nola sailkatuko diren.

IKERKETA TALDEA:

Talde honen eginbeharra izango da interneten zintzilik dauden bestelako eskuko hiztegiak aurkitzea, hauek eredu bezala baliagarriak izan baitaitezke beraien lanerako. Aurkitzen dituzten hiztegien ezaugarrien berri emango diete gainerako taldeei: aurkitu duten hiztegi horrek nolako diseinua daukan, zein hitz diren itzulita agertzen direnak, nolako sailkapena duen, hitzaurrerik ba ote duen...

Egingo dugun lanari begira hona erreferentzia interesgarri batzuk:

- AISA. Etorkinentzako irudizko hiztegia. Oinarrizko lexikoa:
<http://mailserver.lanabes.com/AISA2//index.html>
- Gernika-Lumoko Udalaren eskuko hiztegia:
<http://www.gernika-lumo-euskaraz.eus/fitxategiak/dokumentuak/argitalpenak/eskuko-hiztegia-2008.pdf>

Aditu taldeetan egindako lanketa bukatutakoan, ikasle bakoitza bere oinarri taldera itzuliko da eta aditu taldean egin duena azalduko du. Modu honetan ikasle guztiek jakingo dute zein izan diren hartu diren erabakiak eta ordura arte zer izan den egin dena.

Talde bakoitzak zehaztutako epean gauzatu beharko du bere egitekoa.

11. JARDUERA: ATZERA BEGIRAKOA

Sekuentzian zehar landutakoa Txuletarioan jasotzeko ordua heldu da. Orain arte ikasitakoa lan-koadernoko Txuletarioan txertatu beharko dute. Txuletarioa baliagarria izango zaie hiztegia gauzatzeko kontuan izan beharreko ezaugarri guztiak argi izan ditzaten.

Bestalde, Txuletario bera erabiliko da sekuentzia ebaluatzeko tresna gisa.

12. JARDUERA: HIZTEGIA OSATZEN

Hiztegia osatzen hasi aurretik Saad Malec-en bideoa ikusiko dugu.

Gelakideen edo eskolako hizkuntzen zerrenda hartuko dugu eta hizkuntzak taldeka banatuko ditugu. Talde bakoitzak, aurreko jardueran erabaki den hitz eta esamoldeen zerrenda itzuliko du egokitu zaion hizkuntzara, gela guztiak partekatuta izango duen kalkulu orrian (Google drive erabili liteke eta dokumentua partekatu, denek aldi berean lan egin ahal izan dezaten).

Itzulpenak egiteko sarean aurkitu dituzten hiztegiak erabiliko dituzte.

Zerrenda guztiak osatuta daudenean, hiztegia maketatuko da aurreko jardueran egindako azala eta hitzaurrea txertatuta.

Hiztegia argitaratzeko moduan gaude dagoeneko.

XEDEA GAUZATZEA

13. JARDUERA: HIZTEGIA KALERATZEA ETA AURKEZPENA

Hiztegia produktu gisa kaleratu eta banatuko dugu.

Hiztegiaren aurkezpena egingo da, komunikazio taldeak planifikatutako eran. Aurkezpena egitea ez bada egokitzat jotzen, hiztegiaren berri eman daiteke eskolako eta herriko hedabideetan.

Aurkezpenean, sekuentzia lantzerakoan ikusi eta ikasitakoak aipatuko dira eta hiztegiaren ezaugarri nagusiak azaldu. Ondoren, eskolan eta aurretik erabakitako lekuetan banatuko da.

Azkenik, hiztegia eskolako webgunean txertatuko dugu.

EBALUAZIOA

14. JARDUERA: LANEN EBALUAZIOA

Hiztegiaren inguruko balantze kritikoa egingo da. Talde handian komentatuko da izan duen harrera eta hartzaileek emandako iritziak.

Ondoren, Txuletarioan jarritako irizpideen arabera lan-koadernoko ebaluazio-taula beteko da.

